



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 stycznia 2022 r.

Pozycja 20

POSTANOWIENIE z dnia 15 grudnia 2021 r. Sygn. akt Ts 23/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący
Julia Przyłębska – sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 26 lutego 2020 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 lutego 2019 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wystąpił o stwierdzenie, że art. 118 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) w związku z art. 88 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) w zakresie, w jakim „uniemożliwia ustanowienie w toku toczącego się postępowania karnego nowego pełnomocnika z urzędu w miejsce pełnomocnika dotychczas ustanowionego, a to pomimo istnienia okoliczności, które uzasadniałyby zmianę [tego] pełnomocnika z urzędu” jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący stwierdził, że zaskarżone przez niego przepisy, ze względu na brak uregulowania kwestii dotyczących możliwości zmiany pełnomocnika z urzędu w sytuacji utraty do niego zaufania, rażąco ograniczyły mu prawo do sądu.

2. Postanowieniem z 26 lutego 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 2 marca 2020 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał stwierdził, że została ona wniesiona z naruszeniem terminu określonego w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), bowiem orzeczeniem ostatecznym w sprawie jest prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. Wydział II Karny z 26 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]), oddalające wniosek o zmianę pełno-

mocnika wyznaczonego zarządzeniem tego sądu z 6 lutego 2018 r. W związku z tym to od daty doręczenia skarżącemu tego orzeczenia, a nie – co przyjął skarżący – zarządzenia Sądu Rejonowego w Ż. z 24 sierpnia 2018 r. (sygn. akt jw.), rozpoczął się bieg terminu do wniesienia skargi.

3. Na powyższe postanowienie Trybunału skarżący, w określonym terminie, złożył zażalenie, w którym wniósł o jego uchylenie w całości i nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. Skarżący podniósł, że Trybunał błędnie przyjął, iż postanowieniem, które ostatecznie ukształtowało jego sytuację prawną było postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. z 26 lutego 2018 r., gdyż wnioski o zmianę obrońcy z urzędu zostały ostatecznie rozpoznane dopiero zarządzeniem tego sądu z 24 sierpnia 2018 r. Zdaniem skarżącego to właśnie to zarządzenie jest orzeczeniem, o którym stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji, a także art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Zatem to od daty doręczenia tego rozstrzygnięcia rozpoczął bieg terminu do wniesienia skargi.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK), badając przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W rozpatrywanej sprawie postanowieniem z 6 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) sędzia Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Ż. wyznaczył dla skarżącego obrońcę z urzędu do sporządzenia subsydiarnego aktu oskarżenia. Skarżący, już 15 lutego 2018 r., złożył wniosek o zmianę pełnomocnika z urzędu, nie został on jednak uwzględniony w postanowieniu z 26 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]). Kolejne wnioski o zmianę pełnomocnika skarżący złożył 19 marca i 2 sierpnia 2018 r. Zarządzeniem z 24 sierpnia 2018 r., którym rozpatrzono wnioski z 2 sierpnia 2018 r., także odmówiono skarżącemu wyznaczenia nowego pełnomocnika z urzędu w miejsce dotychczasowego.

2. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie stwierdza, że kwestionowane postanowienie z 26 lutego 2020 r. o odmowie nadania skardze dalszego biegu jest prawidłowe. Skarga konstytucyjna, jak słusznie uznał, została złożona z uchybieniem trzymiesięcznego terminu przewidzianego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, liczonego od daty doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia, którym w niniejszej sprawie jest postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. z 26 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]). Nie sposób bowiem uznać, że skarżącemu, wobec niekorzystnych dla niego rozstrzygnięć w przedmiocie zmiany pełnomocnika z urzędu, przysługiwało w toku wyczerpania instancji prawo do wielokrotnego składania wniosku o zmianę pełnomocnika z urzędu, aż do pozytywnego rozpatrzenia przez sąd jednego z nich.

W ocenie Trybunału niezasadne jest więc twierdzenie skarżącego, że wnioski o zmianę obrońcy z urzędu zostały ostatecznie rozpoznane dopiero zarządzeniem z 24 sierpnia 2018 r., które nie zostało wydane w toku instancji przewidzianej w kodeksie postępowania karnego. Nie może być bowiem też tak, że jedynie w celu zachowania terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej wnoszone są przez skarżącego kolejne wnioski o zmianę pełnomocnika z urzędu w sytuacji, gdy jeden termin na złożenie skargi konstytucyjnej już minął.

Wyczerpanie drogi prawnej wiązać należy więc z postanowieniem Sądu Rejonowego w Ż. z 26 lutego 2018 r. Kolejne zaś wnioski skarżącego o zmianę pełnomocnika z urzędu traktować należy jako działania prawne poza zakresem wyczerpania drogi prawnej. Tym samym termin do wniesienia skargi konstytucyjnej w zakresie stawianych zarzutów powinien być liczony od terminu doręczenia postanowienia z 26 lutego 2018 r. Trybunał podkreśla, że zarządzenie Sądu Rejonowego w Ż. z 24 sierpnia 2018 r. nie może być uznane za ostateczne orzeczenie w niniejszej sprawie. Licząc zatem termin do wniesienia skargi konstytucyjnej od doręczenia skarżącemu postanowienia z 26 lutego 2018 r., stwierdzić należy, że skarga konstytucyjna została złożona po upływie terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Wobec powyższego Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że zarzuty sformułowane w zażaleniu nie uzasadniają jego uwzględnienia i tym samym odmawia nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.